

Orzeczenie i co dalej?

Każdy ma prawo do pracy. Gwarantuje je Konstytucja RP. Pozostaje wybór, czy chce się pracować? Nie może tego zabronić żadna instytucja ani adnotacje typu: „Całkowicie niezdolny do pracy”, „Praca - nie dotyczy”, „Żadna praca”, widniejące na orzeczeniach. Niestety, te niefortunne sformułowania odstraszaają pracodawców, a potencjalnym pracownikom przeszkadzają uwierzyć w swoje możliwości. Warto coś z tym zrobić.

Do 1997 r. funkcjonowały komisje lekarskie ds. inwalidztwa i zatrudnienia przy ZUS. Przyznawały I, II lub III grupę inwalidzką. W 1997 r. system orzekania o niepełnosprawności stał się bardziej skomplikowany. Do uzyskania renty lekarz orzecznik ZUS wydaje orzeczenia o niezdolności do pracy natomiast do przysługujących uprawnień i ulg służy stopień niepełnosprawności, nadawany przez Powiatowe Zespoły ds. Orzekania o Niepełnosprawności. Funkcjonują też „stare” grupy inwalidzkie, więc są trzy sposoby opisywania osób niepełnosprawnych.

Przypadek 1.: „Żadna praca”

Ten zapis widnieje czasem na orzeczeniach ZUS starego typu (grupy inwalidzkie). Wiele osób przyzwyczało się do niego, a właściwie do myśli, że ma zakaz pracy. Tak sądzą też pracodawcy, którzy mogą nie nadążać za stale zmieniającymi się przepisami.

Przypadek 2.: „Zatrudnienie - nie dotyczy”

Powiatowe Zespoły ds. Orzekania o Niepełnosprawności stosują podział na trzy stopnie niepełnosprawności: znaczny, umiarkowany i lekki. Oprócz tego określają wskazania, w tym dotyczące zatrudnienia. Często (szczególnie dawniej) osobom ze znacznym stopniem niepełnosprawności wpisywano: „Zatrudnienie - nie dotyczy”. Mogło to oznaczać, że na wniosek zainteresowanego Zespół nie rozpatrywał możliwości pracy. Jak jednak zapis taki odbierze pracodawca?

Przypadek 3.: „Całkowicie niezdolny do pracy”

Swoiste piętno wypala ZUS. Skoro dawną I grupę określa obecnie „całkowicie niezdolny do pracy i samodzielnej egzystencji”, natomiast II grupę „całkowicie niezdolny do pracy”, to nie można się dziwić pracodawcom, że po przeczytaniu takiego dokumentu nie widzą możliwości zatrudnienia osoby niepełnosprawnej. Często i sami posiadacze wspomnianego orzeczenia tej możliwości nie widzą.

Co robić?

Przede wszystkim należy uświadomić sobie, że żaden zapis typu: „Praca - nie dotyczy” nie oznacza zakazu pracy. W myśl art. 4 ust. 5 Ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dn. 27.08.1997 r. (Dz. U. 97.123.776 z późn. zm.): „Zaliczenie do znacznego albo umiarkowanego stopnia niepełnosprawności osoby, o której mowa w ust. 1 lub 2,

nie wyklucza możliwości zatrudnienia tej osoby u pracodawcy niezapewniającego warunków pracy chronionej, w przypadku uzyskania pozytywnej opinii Państwowej Inspekcji Pracy o przystosowaniu przez pracodawcę miejsca pracy do potrzeb osoby niepełnosprawnej”.

Przypadek 1.

Jeśli ma się stare orzeczenie o I grupie inwalidzkiej z adnotacją: „Żadna praca”, to nie warto za każdym razem tłumaczyć pracodawcy, że ten zapis tak naprawdę nie ma znaczenia. Warto natomiast zgłosić się do zgodnego ze swoim miejscem zamieszkania Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności (dopóki istnieje, bo są plany zmian w systemie orzecznictwa).

To nic nie kosztuje. Tam otrzyma się orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności, ale trzeba przypilnować, by wśród wskazań nie wpisano np. „Zatrudnienie - nie dotyczy” lub „Zatrudnienie - w zakładach pracy chronionej”. W razie czego należy się od wskazań (ale nie od stopnia niepełnosprawności) odwoływać - do skutku - opierając się na cytowanej ustawie. Dopiero wtedy, ze znajomością tego przepisu i ze stworzonym na jego podstawie dokumentem z Zespołu, należy pojawić się u pracodawcy. O starym orzeczeniu z I grupą inwalidzką i adnotacji: „Żadna praca” nie trzeba wspominać.

Przypadek 2.

Jeżeli już się ma (nawet od lat) orzeczenie powiatowego Zespołu o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jednak z adnotacją: „Zatrudnienie - nie dotyczy” lub „Zatrudnienie - w zakładach pracy chronionej”, należy się odwołać do organu, który wydał orzeczenie na podstawie cytowanej ustawy. Terminy odwołań są krótkie, ale jedynie w przypadku starań o zmianę stopnia niepełnosprawności, a tu przecież stopnia nie chce się zmieniać. Adnotacja powinna ulec zmianie np. na: „Zatrudnienie - na stanowisku przystosowanym”. Wtedy będzie to zgodne z ustawą i klarowne dla potencjalnego pracodawcy.

Przypadek 3.

Nie warto również prezentować podczas rozmowy kwalifikacyjnej orzeczenia ZUS o „całkowitej niezdolności do pracy”, a szczególnie o „całkowitej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji”.

Te nieszczęsne sformułowania potrafią skutecznie odstraszyć pracodawcę, który może nie wiedzieć, że jest to niezdolność do pracy w konkretnym zawodzie czy w pewnej grupie zawodów. Dlatego też warto udać się do Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności, który na podstawie dokumentu z ZUS wyda orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności - w pierwszym i o znacznym stopniu - w drugim przypadku.

Trzeba jednak uważać. Podjęcie pracy o podobnym charakterze jak ta, ze względu na którą otrzymało się orzeczenie o niezdolności do pracy, może spowodować utratę prawa do świadczeń. Cofnie je lekarz orzecznik, który stwierdzi, że skoro ktoś pracuje, to dlaczego ma mieć orzeczenie o niezdolności do tego rodzaju pracy.

Zarówno na podstawie zaświadczenia z ZUS, jak i z Zespołu można uzyskać prawo do 7-godzinnego dnia pracy albo dłuższego urlopu. Dlatego do pracodawcy warto iść z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności i nie prezentować tego drugiego z ZUS. Nie jest przestępstwem „ukrycie” tego gorzej brzmiącego. Terminologia używana w orzecznictwie jest czasami sztuczną przeszkodą. Nawet „znacznym stopień niepełnosprawności” nie brzmi tak, jak: „I

grupa - żadna praca" albo: „Całkowita niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji”.

Tekst: Tomasz Przybyszewski

Źródło: Dodatek PRACA magazynu Integracja, 1/2006

Data opublikowania dokumentu: 2006-11-14, 14.26

Informacja pochodzi z portalu www.niepelnosprawni.info.
